

روش تحقیق پیشرفته

مسعود براتی

واحد نجف آباد

دوره کارشناسی ارشد

جلسه اول

مقدمت پژوهش

رئوس مطالب

- تعریف پژوهش
- انواع پژوهش
- ضرورت آگاهی مدیران نسبت به پژوهش
- بررسی علمی و شاخص های علم
- چارچوب علمی پژوهش

تعریف پژوهش

□ پژوهش را می توان به صورت زیر تعریف کرد:

نوعی مطالعه و بررسی ساماندهی شده، نظام مند و مبتنی بر داده های اطلاعاتی و علمی در مورد مساله ای خاص که نیاز به راه حل دارد.

نکات مهم در تعریف پژوهش

- نخستین گام در پژوهش، شناخت زمینه های مشکل در سازمان و تعیین واضح و روشن مشکلات است.
- ارائه اقدام اصلاحی و حل مشکل، مستلزم جمع آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل داده های مرتبط با مشکل است.
- تحقیق، یک فرایند نظام مند است.

انواع پژوهش

۶

□ پژوهش کاربردی (Applied Research)

□ پژوهش بنیادی (محض) (Basic Research)
(Pure Research)

□ پژوهش ارزیابی (Evaluative Research)

پژوهش کاربردی

۷

□ هدف پژوهش، حل یک مشکل متداول و معمول در محیط کار است.

□ مثال:

□ بررسی علل کاهش کیفیت خدمات در شرکت مسافری
رجا

□ حل تنگنای بهره‌وری در سازمان‌های صنعتی

پژوهش بنیادی

□ هدفِ پژوهش، افزودن به مجموعه کلی دانش در یک حوزه ی خاص است.

□ در چنین پژوهشی، هدف به کارگیری یافته های پژوهش در جهت حل مشکل فوری نیست، بلکه هدف درک بیشتر پدیده یا مشکلات خاصی است که در چندین سازمان و صنعت اتفاق افتاده اند و نیاز به ریشه یابی و راه حل دارند.

پژوهش بنیادی ...

□ هدف عمده پژوهش بنیادی، ایجاد دانش بیشتر و درک بهتر پدیده ها به گونه ای است که بر اساس نتایج پژوهش، تئوری هایی بنا شوند.

این فرایندِ ایجادِ دانش، خاستگاه و منشاء نظریه پردازی در عرصه مدیریت است.

تمایز عمده ی بین پژوهش کاربردی و بنیادی در سازمان، آن است که اولی هدفش حل یک مشکل عادی و جاری است در حالی که دومی، هدف کلی تر ایجاد دانش و درک بهتر و عمیق تر پدیده ها و مشکلاتی را دارد که در محیط های سازمانی مختلف رخ می دهند.

پژوهش ارزیابی

□ هدف پژوهش، بررسی اثرات پیشنهادی تحقیقات کاربردی است.

□ مثال: بررسی تاثیر کاهش سر و صدای محیط کار بر بهره وری نیروی انسانی

ضرورت آگاهی مدیران نسبت به پژوهش

□ چرا مدیران باید با پژوهش آشنایی داشته باشند؟

1. آشنایی با پژوهش، به مدیران کمک می کند تا محیطشان را درک، پیش بینی و کنترل کنند.

مثال:

■ ممکن است ارائه محصول جدید، با استقبال مشتری روبرو نگردد.

■ ممکن است سرمایه گذاری مالی شرکت، بازدهی مورد انتظار را نداشته باشد.

ضرورت آگاهی مدیران نسبت به پژوهش ...

- .2 دلایل مطالعه پژوهش برای مدیر کاملاً روشن می شود.
 - .3 آگاهی نسبت به پژوهش و فرایند مشکل گشایی، به مدیران کمک می کند تا قبل از اینکه مشکلات از کنترل خارج شوند، از وضعیت اطلاعات بیشتری کسب و کنند.
 - .4 درک اطلاعات موجود در فصل نامه های علمی برای هر مدیری ضرورت دارد.
- اگر مدیری قادر به درک کامل آنچه از پژوهش های تجربی حاصل شده است، نباشد، قادر به بکارگیری پیشنهادات ارائه شده در نشریات علمی نیز نخواهد بود.

ضرورت آگاهی مدیران نسبت به پژوهش ...

5. حساسیت مدیران نسبت به متغیرهای بیشماری که در یک وضعیت عمل می کنند، افزایش می یابد.
(آنان را از ارائه نظریه های نامناسب و ساده اندیشانه در خصوص تاثیر یک متغیر بر متغیر دیگر بر حذر می دارد)
6. پژوهش ها به جای آنکه به صورت مجموعه ی اطلاعات آماری غیر قابل درک درآید، به ابزار مفیدی برای تصمیم گیری تبدیل می شوند.
7. گروه های ذی نفع داخل و خارج سازمان نمی توانند تصمیمات مدیر را تحت تاثیر قرار دهند.

بررسی علمی و شاخص های علم

□ هدف مندی

محقق کار خود را با هدف معینی برای پژوهش آغاز می کند.

مثال:

عنوان پژوهش: چگونه می توان تعهد کارکنان را نسبت به سازمان افزایش داد؟

هدف: افزایش تعهد کارکنان نسبت به سازمان

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ دقت در عمل

پژوهش دقیق، دارای مبانی نظری معتبر و روش مند مبتنی بر اندیشه است.

مثال:

نظرسنجی در مورد افزایش تعهد سازمانی از تعداد اندکی از کارکنان، فاقد دقت عمل است.

□ نمونه گیری نامناسب

□ شیوه بیان کردن پرسش ها

□ نادیده گرفتن عوامل موثر دیگر

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ آزمون پذیری

محقق پس از انتخاب نمونه ای تصادفی از کارکنان سازمان و مطالعه تحقیقات قبلی (مبانی نظری)، اقدام به تدوین فرضیه هایی می کند که آزمون پذیر هستند.

مثال:

فرضیه: کارکنانی که فرصت های بیشتری برای مشارکت در تصمیم گیری دارند، تعهدشان به سازمان افزایش می یابد.

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ تکرارپذیری

نتایج آزمون فرضیه ها باید کراراً، وقتی پژوهش در شرایط مشابه انجام می گیرد، تایید شود. تا اندازه ای که این امر حادث شود (نتایج تکرار شوند) نسبت به علمی بودن پژوهش، اعتماد بیشتری حاصل می شود.

□ **مثال:** مشارکت در تصمیم گیری از عوامل مهم موثر بر تعهد کارکنان به سازمان است.

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ دقیق بودن و قابلیت اطمینان

□ دقیق بودن به این مطلب اشاره دارد که یافته های پژوهش مبتنی بر نمونه، چقدر به واقعیت نزدیک است.

□ قابلیت اطمینان به احتمال اینکه برآوردهای ما صحیح باشند، اشاره دارد.

مثال: با ۹۵ درصد اطمینان می توان گفت که نتایج حاصل صحیح است و فقط ۵ درصد احتمال خطا وجود دارد.

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ عینی بودن

□ استنتاجی که از تعبیر و تفسیر نتایج تحلیل داده ها می شود باید عینی باشد. یعنی متکی بر حقایق حاصل از داده های واقعی باشد نه مبتنی بر ارزش های ذهنی و احساسی.

مثال: در صورتی فرضیه این باشد که «مشارکت بیشتر در تصمیم گیری موجب افزایش تعهد کارکنان به سازمان می شود» و این فرضیه تایید نشد، استدلال تخصیص زمان و منابع برای یافتن راه های مشارکت کارکنان در تصمیم گیری به منظور افزایش تعهد، عینی نیست و تنها موجب افزایش زیان سازمان می گردد.

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ تعمیم پذیری

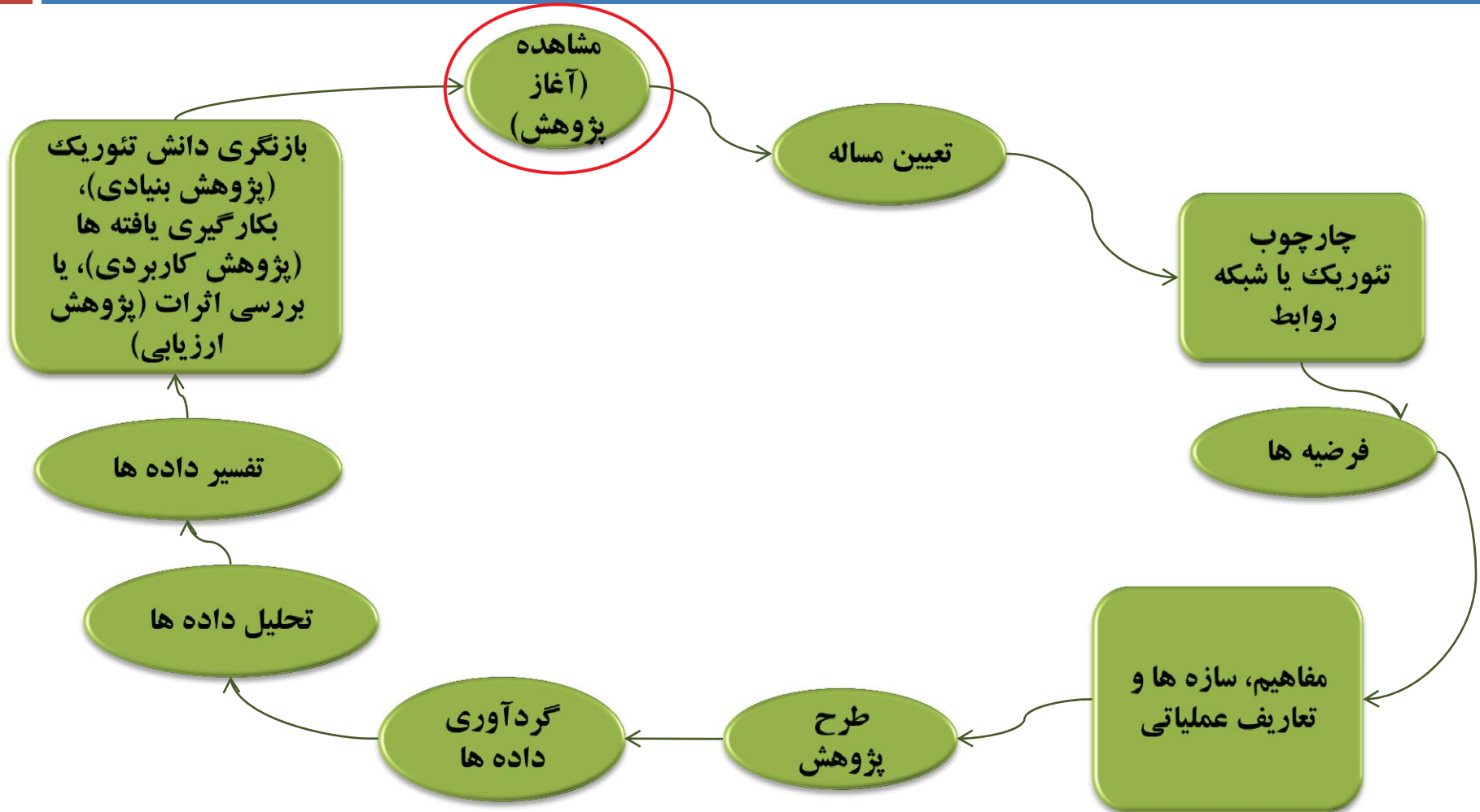
□ تعمیم پذیری به حیطة قابلیت کاربرد یافته های پژوهشی در یک محیط سازمانی، در سایر سازمان ها اشاره دارد.

بررسی علمی و شاخص های علم ...

□ ایجاز (محدودگرایی)

□ ایجاز در مدلهای پژوهشی زمانی محقق می گردد که بتوانیم تعداد متغیرها را به حداقل ممکن کاهش دهیم، به طوری که ضمن کوتاه شدن مسیر پژوهش، به ارزش و اعتبار آن خدشه ای وارد نشود.

چارچوب علمی پژوهش



استدلال قیاسی (Deductive)

- ارسطو و پیروانش این استدلال را به کار برده اند (روش تفکر)
- در این نوع استدلال، فکر از طریق معلومات کلی، مجهولات جزئی را کشف می کند.
- فرایند استدلال قیاسی
 - مقدمه کبری: حیوان به غذا نیاز دارد.
 - مقدمه صغری: اسب حیوان است.
 - نتیجه گیری: اسب به غذا نیاز دارد.

استدلال قیاسی ...

- در این استدلال چنانچه مقدمه ها درست باشند نتیجه ها هم الزاما درست خواهند بود.
- استدلال قیاسی پژوهشگر را قادر می سازد که مقدمه هایش را به صورت الگوهایی سازمان دهد و زمینه را برای نتیجه گیری معتبر آماده سازد. مثل کار کارآگاهان
- این روش به پژوهشگر کمک می کند تا با استفاده از نظریه های موجود پدیده هایی را که به وقوع می پیوندد پیش بینی کند.
- قیاس از نظریه ها موجب تدوین فرضیه ها می شود.

استدلال استقرایی (Inductive)

- واضح روش استقرایی فرانسيس بيكن است.
- در اين روش فكر با استفاده از معلومات جزئی و برقراری ارتباط بين آنها حكم كلي را استنتاج می نماید.
- در اين روش مشاهده ها بر رویدادهای مشخصی در يك طبقه صورت می گیرد و سپس بر اساس مشاهده حوادث یا رویدادها، استنباط در مورد تمام طبقه ها انجام می شود.
- اين نوع استدلال بر اين فرض استوار است که آنچه درباره نمونه صدق می کند در مورد تمام اعضاء آن نوع، صادق باشد.
- مثال: هر خرگوشی که تا حالا مشاهده شده، دستگاه تنفسی داشته است. بنابراین، تمام خرگوشها دستگاه تنفس دارند.